C 33275 (Pages : 3) Name..................................

Reg. No...............................

FIRST SEMESTER B.A./B.Sc. DEGREE EXAMINATION, NOVEMBER 2017

(CUCBCSS–UG)

Common Course—Sanskrit

SKT 1A 07 (01)—KAVYA LITERATURE AND APPLIED GRAMMAR

Time : Three Hours Maximum : 80 Marks

Answers may be written **either** *in Sanskrit, English* **or** *in Malayalam.*
In writing Sanskrit, Devanagari script **should be** *used.*

I. वाक्येन वाक्याभ्यां **दश** उत्तरयत :

Answer any *ten* in one *or* two sentences :

1 कालिदासेन विरचितं खण्डकाव्यद्वयं किम् ?

2 जगन्नाथपण्डितेन विरचिते स्तोत्रकाव्ये के ?

3 पवनदूतस्य कर्ता कः ?

4 बृहत्रयिति नाम्ना प्रसिद्धानि महाकाव्यानि कानि ?

5 प्रत्यर्पिताः शत्रुविलासिनीनाम्—केन ? के प्रत्यर्पिताः ?

6 पादेन हैमं विलिलेख पीठम्—कथम् ?

7 मन्दारशून्यानळकांश्चकार—कस्याः अळकान् ? कथम् ?

8 तुङ्गं नगोत्सङ्गमिवारुरोह—कः ?

9 एतत् त्रयं जगति पुण्यकृतो लभन्ते—त्रयं किं ?

10 सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः—सन्मित्रलक्षणं किम् ?

11 साक्षात्पशुः पुच्छविषाणहीनः—कः ?

12 प्रकृतिरियं सत्ववताम्—का ?

(10 × 1 = 10 marks)

Turn over

II. खण्डिकया **चतुर्णामुत्तरं** लिखत :

Answer any *four* in *a paragraph* :

13 क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वागभूषणं भूषणम्—विशदयत ।

14 धीराणां स्वभावः कीदृश इति पठितसुभाषितानुसारं प्रतिपादयत ।

15 ऋजुप्रणामक्रिययैव तन्वी प्रत्यादिदेशैनमभाषमाणा—प्रकरणमुक्त्वा आशयं विशदयत ।

16 रराज धाम्ना रघुसूनुरेव कल्पद्रुमाणामिव पारिजातः—सप्रकरणमाशयं विशदयत ।

17 भर्तृहरेः शतकत्रयाण्यधिकृत्य टिप्पणीं लिखत ।

18 नारायणीयमधिकृत्य लघुटिप्पणीमारचयत ।

(4 × 4 = 16 marks)

III. लघूपन्यासेन **चतुर्णामुत्तरं** लिखत :

Write short essays on any *four*) :

(a) 19 संस्कृतसाहित्ये स्तोत्रकाव्येषु श्रीशङ्करभगवत्पादस्य योगदानम् ।

20 जयदेवस्य गीतगोविन्दम् ।

(b) व्याख्यात :

Explain fully :

21 भवन्ति नम्रास्तरवः फलोद्गमै-
र्नवाम्बुभिर्दूरविळम्बिनो घनाः ।
अनुद्धताः सत्पुरुषाः समृद्धिभिः
स्वभाव एवैष परोपकारिणाम् ।।

22 अज्ञः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ।

23 अथाङ्गराजादवतीर्य चक्षुर्याहीति जन्यामवदत्कुमारी ।
नासौ न काम्यो न च वेद सम्यग्द्रष्टुं न सा भिन्नरुचिर्हि लोकः ।।

24 रतेर्गृहीतानुनयेन कामं प्रत्यर्पितस्वाङ्गमिवेश्वरेण ।
काकुत्स्थमालोकयता नृपाणां मनो बभूवेन्दुमती निराशम् ।

(5 × 4 = 20 marks)

IV. व्याकरणम् :

Grammar Part :

25 (i) पञ्चानां सन्धिच्छेदं कुरुत (Spilt the Sandhi of any *five*) :

(a) ततोऽन्यः । (b) चन्द्रमसैव ।

(c) गुणैरनूनाम् । (d) रुचिर्हि ।

(e) तस्यान्वये । (f) कश्चिद्यथा ।

(g) पार्थिव एषः ।

(5 × 1 = 5 marks)

(ii) पञ्च सन्धत्त :

Combine the Sandhi of any *five* :

(a) आहुः + अनेन । (b) नाशः + तिस्रः ।

(c) धियः + हरति । (d) श्रीः + च ।

(e) दिगन्तान् + तत्र । (f) मनः + बभूव ।

(g) अङ्गराजात् + चक्षुः ।

(5 × 1 = 5 marks)

(iii) वाक्येन योजयत :

Make sentence :

(a) विना (b) सार्धम्

(c) अलम् (d) यावत्-तावत्

(4 × 1 = 4 marks)

V. द्वयोः उपन्यासरूपेण उत्तरं लिखत (Write essays on any *two*) :

26 पञ्चमहाकाव्यान्यधिकृत्य उपन्यस्यत ।

27 जगाद भूयः सुदतीं सुनन्दा-सुनन्दा इन्दुमतीं किमवदत् ? यथाग्रन्थं वर्णयत ।

28 इन्दुमतीं प्रति अभिव्यक्तमनोरथानां भूपतीनां शृङ्गारचेष्टाः यथाग्रन्थं वर्णयत ।

(2 × 10 = 20 marks)